УДК 338.43:001.895

Людський капітал молоді як чинник інноваційного розвитку апк

Ткачук Дар'я,
здобувачка вищої освіти спеціальність D3 Менеджмент
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв, Україна

Анотація: *у тезах розглядається роль людського капіталу молоді в інноваційному розвитку агропромислового комплексу України. Пояснено, чому АПК важливий для економіки та як сучасні технології можуть підвищити продуктивність. Вказано, що молодь є джерелом нових ідей та інновацій. Розглянуто проблеми залучення молодих фахівців і запропоновано шляхи підвищення привабливості роботи в АПК. Підкреслено, що інвестиції в освіту та розвиток молоді сприяють економічному зростанню та модернізації галузі.*
Ключові слова: *людський капітал, молодь, АПК, інновації, економічний розвиток.*

Агропромисловий комплекс (АПК) – це основа економіки України. Він дає понад 40 % експортних доходів, робочі місця і забезпечує продовольчу безпеку. Україна є одним із лідерів у світі за експортом зернових та олії. АПК допомагає відновлювати економіку, залучати інвестиції та отримувати валютні надходження [1].

В умовах глобальної конкуренції особливого значення набуває інноваційний розвиток аграрного сектору. Інновації є необхідною передумовою економічного зростання, підвищення продуктивності праці та конкурентоспроможності національної економіки. Вони сприяють формуванню нових напрямів діяльності, стимулюють інвестиційні процеси та підприємницьку активність, трансформують структуру виробництва і покращують якість життя населення. Ефективність інноваційної діяльності значною мірою залежить від рівня розвитку людського капіталу, професійних компетентностей та здатності до управлінських рішень [2].

Людський капітал – це сукупність нематеріальних активів, що включають знання, професійні навички, досвід, компетентності та інші якісні характеристики працівника, які формують його економічну цінність. Його розвиток безпосередньо впливає на підвищення продуктивності праці, рівень рентабельності підприємств і конкурентоспроможність економіки. Чим більшими є інвестиції в освіту, професійну підготовку, охорону здоров'я та підвищення кваліфікації, тим вищою стає ефективність праці, доходи населення та його спроможність виступати активним економічним агентом. Таким чином, розвиток людського капіталу є одним із найбільш результативних і довгострокових шляхів забезпечення сталого економічного зростання держави [3].

Молодь відіграє важливу роль у розвитку аграрного сектору, оскільки є носієм нових знань, ідей та сучасного бачення трансформації сільських територій. Молоде покоління характеризується високою мобільністю, енергійністю, прагненням до самореалізації та відкритістю до впровадження інноваційних технологій. Завдяки цьому молодь може виступати активним агентом змін, сприяючи модернізації виробничих процесів, цифровізації аграрного бізнесу та впровадженню ресурсозберігаючих технологій. Залучення молодих фахівців створює передумови для розширення економічних можливостей сільських територій, підвищення рівня зайнятості та покращення соціальних умов у громадах[4].

Попри значний потенціал аграрного сектору, спостерігається недостатнє залучення молоді до роботи в АПК. Однією з основних причин є сформований стереотип щодо низької престижності аграрних професій. Молодь нерідко сприймає сільське господарство як менш перспективну сферу порівняно з гуманітарними, юридичними, економічними або IT-спеціальностями. Додатковим стримуючим фактором є уявлення про нижчий рівень оплати праці, хоча на практиці сучасні агропідприємства часто пропонують конкурентоспроможні зарплати. Важливим є також міграція молоді до великих міст, оскільки значна частина підприємств розташована у сільській місцевості. Крім того, частина молодих фахівців вважає, що аграрна галузь має обмежені можливості кар’єрного зростання порівняно з динамічними сферами, такими як IT, фінанси чи менеджмент[5].

Ефективне залучення молоді потребує комплексного підходу. Насамперед важливим є підвищення рівня оплати праці та умов зайнятості: конкурентоспроможні зарплати, соціальні пакети (страхування, житло, транспорт). Вагому роль відіграють освітні програми: стипендії, гранти на дослідження та партнерство між університетами і підприємствами для поєднання теорії з практикою. Не менш важливими є кар’єрні можливості, тренінги та менторство. Потрібно також популяризувати професії АПК через соціальні мережі, виставки та профорієнтаційні заходи та створювати сприятливі умови життя у селі [5].

Таким чином, людський капітал молоді виступає стратегічним ресурсом інноваційного розвитку АПК. Інвестиції в освіту, професійний розвиток та соціальну підтримку молодого покоління формують основу технологічного оновлення галузі, підвищення її конкурентоспроможності та забезпечення сталого економічного зростання країни.

Список використаних джерел:

1. Значення АПК для економіки України. URL : https://www.radiosvoboda.org/a/ukrainian-apk-can-support-all-economy/31070474.html (дата звернення: 01.03.2026).

2. Потреба в інноваціях. URL: https://fti.dp.ua/conf/2023/06027-0637/ (дата звернення: 01.03.2026).

3. Поняття людського капіталу. URL: https://ujae.org.ua/wp-content/uploads/2025/06/9-3-428-431.pdf (дата звернення: 01.03.2026).
4. Роль людського капіталу. URL: https://uifuture.org/publications/vazhlyvist-rozvytku-lyudskogo-kapitalu-u-suchasnomu-sviti-yakoyu-maye-buty-strategiya-ukrayiny/ (дата звернення: 01.03.2026).
5. Залучення молоді до роботи АПК. URL: https://agroportal.ua/blogs/chomu-molod-ne-obiraye-agrosferu-ta-yak-rozirvati-ce-zamknene-kolo (дата звернення: 01.03.2026).

Annotation: *The theses examine the role of youth human capital in the innovative development of the agro-industrial complex of Ukraine. It explains the importance of the agricultural sector and how modern technologies can improve productivity. Youth is identified as a source of new ideas and innovation. The main challenges of attracting young specialists are discussed, and ways to increase the attractiveness of work in agriculture are proposed. Investment in education and youth development is highlighted as a key factor for economic growth and modernization of the sector.*

Keywords: *human capital, youth, agro-industrial complex, innovation, economic development*.

Науковий керівник:
Довгаль О.В.,
докторка екон. наук, професорка,
завідувачка кафедри українознавства та суспільних наук,
Миколаївський національний аграрний університет